

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Иван Стоянов

върху дисертация на тема:

**Емоционална интелигентност, стилове на учене и
логическо мислене при ученици на възраст от 14 до 17 години**

за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

**Област на висше образование: 3. Социални, стопански правни науки,
професионално направление: 3.2. Психология**

Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Автор: Анита Лазарова Крънчева - докторант редовна форма на
обучение в катедра Психология

Научен ръководител: доц. д.н. Стоил Любенов Мавродиев

Становище: доц. д-р Иван Стойков Стоянов, съгласно Заповед №
61/14.01.26 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград

1. Актуалност на разглеждания в дисертацията научен проблем

Актуалността на настоящото изследване се обуславя от динамичните социални, икономически и технологични промени, които поставят образователната система пред необходимостта да формира у учениците не само предметни знания, но и ключови компетентности за успешно функциониране в съвременното общество. Сред тях особено място заемат емоционалната интелигентност, критичното мислене и умението за учене, които все по-често се разглеждат като определящи за личностното развитие, академичния успех и социалната адаптация на подрастващите.

2. Данни за докторанта

В периода 2022 – 2025 г. Анита Крънчева е редовен докторант в катедра Психология. Авторката успява да надгради професионалният си опит в полезен научен продукт, осигуряващ инструмент за практическа работа.

Процедурата по провеждане на настоящата защита е реализирана коректно. Изпълнени са минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и съответно по чл.24, ал. 1 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените публикации са свързани с темата на дисертацията и демонстрират изследователска компетентност.

3. Данни за дисертацията и автореферата

Основният текст на дисертационния труд е с обем от 171 страници. Спазена е класическата структура: въведение, три основни глави, заключение, използвана литература и приложения. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи. Използваната литература включва 530 източници, които съответстват на изложението и текста на дисертацията и са представени коректно.

Въведението на дисертационния труд аргументира актуалността и обществената значимост на изследваната проблематика, като я поставя в широк исторически, социален и образователен контекст. Теоретичната обосновка е подкрепена с утвърдени научни концепции и автори, което придава научна достоверност и концептуална яснота. Връзката между логическото и критичното мислене е представена последователно и показва задълбочено разбиране на изследваните конструкции. Уводната част изпълнява успешно функциите си, като формулира целта, предмета и задачите на изследването, както и целевата група и времевите рамки на емпиричната работа. Това създава добра ориентация за читателя и подготвя прехода към изследователския дизайн.

Първа глава систематично представя и анализира ключовите понятия – емоционална интелигентност, критично мислене и стилове на учене. Представен е задълбочен преглед на същността на емоционалната интелигентност, като се акцентира върху влиянието на средата, възпитанието и социалните фактори. Силна страна е включването на програми и практики за развитие на емоционалната интелигентност, както и разглеждането на връзката ѝ с мотивацията за учене, психологическата устойчивост на юношите и родителските стилове. Това придава на анализа не само теоретична, но и отчетлива приложна стойност.

Следващите параграфи предлагат концептуално и аргументирано изясняване на критичното мислене, разгледано в тясна връзка с логическото мислене. Убедително е защитена тезата за критичното мислене като по-широка и адаптивна компетентност, необходима за справяне със сложни и неопределени образователни ситуации. Анализът на различни научни позиции и акцентът върху философските и социалнопсихологическите основания на понятието демонстрират добра теоретична осведоменост и аналитичен подход.

Направен е преглед на класически и съвременни теории за ученето, като се откроява стремежът към систематизация на различни дефиниции и модели. Подробното представяне на стиловете за учене, факторите за тяхното формиране и ролята на рефлексията допринасят за по-дълбоко разбиране на ученето като активен, осъзнат и адаптивен процес. Изложението ясно подчертава значението на мотивацията, подкрепящата среда и саморегулацията.

Втора глава представя структуриран и логически последователен изследователски дизайн, който кореспондира пряко с теоретичната рамка, разработена в първа глава. Целта на изследването е формулирана коректно, като е насочена към анализ на взаимовръзките между емоционалната

интелигентност, стиловете за учене и критичното мислене, операционализирано чрез способността за формиране на сложни аналогии.

Изследователските задачи са адекватно формулирани, като обхващат както теоретико-методологичните основания, така и емпиричната проверка на основните конструкти. Диференцирането на задачите в подзадачи показва стремеж към методологична прецизност и яснота при изграждането на изследването. Налице е добра съгласуваност между цел, задачи и предмет на изследването.

Хипотезите са ясно формулирани, логически обосновани и пряко произтичат от поставените цели и задачи. Те обхващат както корелационни зависимости, така и изследване на различия и влияния, което разширява аналитичния обхват на изследването и създава предпоставки за по-задълбочена интерпретация на резултатите.

Процедурата на изследването е описана подробно, като са посочени времевите рамки, броят на участниците, разгледани са етичните въпроси. Описанието на извадката и начина на подбор допринасят за прозрачността и възпроизводимостта на изследването. Втора глава демонстрира добра методологична издържаност, логическа последователност и адекватност спрямо поставените изследователски цели.

Третата част от представената за рецензиране разработка е логично продължение на теоретичната и методологичната част на дисертационния труд и визуализира резултатите от проведеното емпирично изследване. Акцентът е поставен върху обработката и анализа на събраните данни, като се прилагат методи на описателната статистика и анализ на взаимовръзките между основните изследвани променливи – емоционална интелигентност, стилове на учене и способност за формиране на сложни аналогии.

Използван е системен подход при представянето на резултатите, който позволява последователно проследяване на зависимостите между изследваните конструкти. Анализът на различията според пола, възрастта и класа на участниците допринася за диференцираното интерпретиране на данните и разширява приложната значимост на изводите.

Особено значим е фокусът върху изследването на влиянието на стиловете на учене върху способността за формиране на сложни аналогии, което пряко кореспондира с поставените хипотези и цели на изследването. Оценката на степента на потвърждаване или отхвърляне на хипотезите придава завършеност на емпиричната част и осигурява ясна връзка между теоретичните предпоставки и получените резултати.

Трета глава демонстрира добра аналитична култура, методологична последователност и адекватна интерпретация на емпиричните данни.

Направен изчерпателен анализ на получените данни, придружен с необходимия обяснителен компонент. За по-добра яснота и лесна визуализация резултатите са представени под формата на таблици, коректно са посочени и ограниченията на емпиричното изследване.

Заклучението и направените изводи и препоръки са релевантни на цялостната концепция на представената разработка.

По отношение на процедурата и качеството на представената научна продукция не се регистрират нарушения. Дисертационният труд е оригинална научна разработка с определени достойнства.

Авторефератът синтезирано и точно отразява съдържанието на дисертационния труд.

4. Научни приноси

Напълно приемам формулираните приноси на Анита Крънчева и намирам основания за открояване на следните приносни моменти в теоретичен и практически аспект:

В теоретичен план дисертационният труд допринася за систематизирано изследване в български контекст на взаимовръзките между емоционалната интелигентност, стиловете на учене и критичното мислене при юноши на възраст 14–17 години. Интегрирането на утвърдени международни модели в единна аналитична рамка разширява познанието за тези конструкти и тяхното взаимодействие, като отчита културната специфика и съвременните образователни изисквания, свързани с компетенциите по PISA.

Значим принос представлява и доказването на медиращата роля на емоционалната интелигентност между стиловете на учене и критичното мислене, което обогатява съществуващите модели за когнитивно и социално-емоционално развитие в юношеска възраст.

И не на последно място изследването разширява теоретичната рамка, като интегрира подходи от педагогиката, психологията и когнитивните науки, което съответства на съвременните интердисциплинарни тенденции в образователните изследвания.

От практическа гледна точка резултатите от изследването имат потенциал да бъдат използвани при разработването и прилагането на образователни стратегии, насочени към развитие на емоционалната интелигентност и критичното мислене в училищна среда. Получените данни могат да подпомогнат учителите и педагогическите специалисти при адаптирането на методите на преподаване към индивидуалните стилове на учене на учениците, което допринася за повишаване на мотивацията и ефективността на учебния процес.

Практическата значимост на темата се проявява и във възможността резултатите да бъдат използвани от психолози, училищни консултанти и родители за по-добро разбиране на емоционалните и когнитивните особености на юношите. Това създава предпоставки за изграждане на подкрепяща образователна среда, насърчаваща саморефлексията,

устойчивостта при справяне с трудности и конструктивното разрешаване на конфликти.

5. Бележки, въпроси, препоръки

По същностните страни на основните тези и тяхното доказване в дисертацията нямам критични бележки.

6. Заключение.

На основата на гореизложения анализ на дисертацията на Анита Крънчева на тема: „Емоционална интелигентност, стилове на учене и логическо мислене при ученици на възраст от 14 до 17 години“ давам своята положителна оценка за труда и предлагам на уважаемото Научно жури да присъди ОНС „Доктор“ в научно направление 3.2. Психология /Педагогическа и възрастова психология/, като аз ще гласувам „ЗА“.

05.02.2026 г.

гр. В. Търново

Подпис:

(доц. д-р Иван Стоянов)

OPINION

by Assoc. Prof. Ivan Stoyanov, PhD

on a dissertation work for the acquisition of the educational and scientific degree
“PhD”; Field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences;
Professional area of activity 3.2 Psychology. Pedagogical and Developmental
psychology

Dissertation topic: Emotional intelligence, learning styles, and logical thinking
in students aged 14 to 17

Author: Anita Lazarova Krancheva

Research Supervisor: Assoc. Prof. Stoil Mavrodiev, Ph.D., D.Sc

Opinion: Assoc. Prof. Ivan Stoyanov, PhD

1. Relevance of the Problem Considered in the Dissertation

The relevance of this study is determined by the dynamic social, economic and technological changes that require the education system to equip students not only with subject knowledge, but also with key competencies for successful functioning in modern society. Among them, emotional intelligence, critical thinking, and learning skills occupy a special place, as they are increasingly seen as decisive for personal development, academic success, and social adaptation of adolescents.

2. Data on the Doctoral Student

In the period 2022–2025, Anita Kruncheva is a full-time doctoral student in the Department of Psychology. The author manages to build on her

professional experience into a useful scientific product, providing a tool for practical work.

The procedure for conducting the current PhD dissertation defense was implemented correctly. The minimum national requirements under Art. 2b, paragraphs 2 and 3, of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB) and Art. 24, paragraph 1, of the Regulations for Implementation of the LDASRB are met. The submitted publications are relevant to the dissertation topic and demonstrate research competence.

3. Dissertation and Abstract Data

The main text of the dissertation is 171 pages long. The classical structure is followed: introduction, three main chapters, conclusion, references and appendices. The content of each chapter is divided into separate paragraphs. The literature used includes 530 sources that correspond to the exposition and text of the dissertation and are presented correctly.

The introduction of the dissertation argues for the relevance and social significance of the researched issue, placing it in a broad historical, social and educational context. The theoretical justification is supported by established scientific concepts and authors, which gives scientific credibility and conceptual clarity. The relationship between logical and critical thinking is presented consistently and shows a thorough understanding of the studied constructs. The introductory part successfully fulfills its functions by formulating the purpose, subject and objectives of the study, as well as the target group and the time frame of the empirical work. This creates a good orientation for the reader and prepares the transition to the research design.

Chapter 1 systematically presents and analyzes the key concepts of emotional intelligence, critical thinking, and learning styles. It provides an in-depth overview of the nature of emotional intelligence, emphasizing the influence of environment, upbringing, and social factors. A strong point is the inclusion of programs and practices for developing emotional intelligence, as

well as examining its relationship with learning motivation, adolescent psychological resilience, and parenting styles. This gives the analysis not only theoretical but also distinct applied value.

The following paragraphs offer a conceptual and argumentative clarification of critical thinking, considered in close connection with logical thinking. The thesis of critical thinking as a broader and adaptive competence necessary for dealing with complex and uncertain educational situations is convincingly defended. The analysis of various scientific positions and the emphasis on the philosophical and socio-psychological foundations of the concept demonstrate good theoretical awareness and an analytical approach.

A review of classical and contemporary theories of learning is made, highlighting the aspiration to systematize various definitions and models. The detailed presentation of learning styles, the factors for their formation and the role of reflection contribute to a deeper understanding of learning as an active, conscious and adaptive process. The presentation clearly emphasizes the importance of motivation, a supportive environment, and self-regulation.

Chapter Two presents a structured and logically consistent research design that corresponds directly to the theoretical framework developed in Chapter One. The purpose of the study is formulated correctly, aiming to analyze the interrelationships between emotional intelligence, learning styles, and critical thinking, operationalized through the ability to form complex analogies.

The research tasks are adequately formulated, encompassing both the theoretical and methodological foundations and the empirical verification of the main constructs. The differentiation of tasks into subtasks shows a desire for methodological precision and clarity in the construction of the study. There is good coherence between the goal, tasks and subject of the study.

The hypotheses are clearly formulated, logically justified, and directly derived from the set goals and objectives. They cover both correlational dependencies and the study of differences and influences, which expands the

analytical scope of the study and creates prerequisites for a more in-depth interpretation of the results.

The research procedure is described in detail, including time frames, number of participants, and ethical issues. The description of the sample and the selection method contribute to the transparency and reproducibility of the study. Chapter Two demonstrates good methodological consistency, logical coherence, and adequacy in relation to the research goals set.

The third part of the work submitted for review is a logical continuation of the theoretical and methodological part of the dissertation work and visualizes the results of the conducted empirical research. The emphasis is placed on the processing and analysis of the collected data, applying methods of descriptive statistics and analysis of the relationships between the main research variables: emotional intelligence, learning styles and the ability to form complex analogies.

A systematic approach was used in presenting the results, which allows for consistent tracking of the dependencies between the studied constructs. The analysis of differences according to the gender, age and class of the participants contributes to the differentiated interpretation of the data and expands the applied significance of the conclusions.

Particularly significant is the focus on researching the influence of learning styles on the ability to form complex analogies, which directly corresponds to the hypotheses and objectives of the study. The assessment of the degree of confirmation or rejection of the hypotheses completes the empirical part and provides a clear connection between the theoretical assumptions and the results obtained.

Chapter Three demonstrates good analytical skills, methodological consistency, and adequate interpretation of empirical data.

A comprehensive analysis of the obtained data has been made, accompanied by the necessary explanatory component. For greater clarity and

easy visualization, the results are presented in the form of tables, and the limitations of the empirical study are correctly indicated.

The conclusion, findings and recommendations are relevant to the overall concept of the presented study.

No violations were found with regard to the procedure and quality of the scientific work presented. The dissertation is an original scientific study with certain merits.

The abstract summarizes and accurately reflects the content of the dissertation.

4. Scientific Contributions

I fully accept the contributions formulated by Anita Krancheva and find grounds for highlighting the following contribution points in theoretical and practical terms:

In theoretical terms, the dissertation contributes to a systematic study in the Bulgarian context of the interrelationships between emotional intelligence, learning styles, and critical thinking in adolescents aged 14–17. The integration of established international models into a unified analytical framework expands knowledge about these constructs and their interaction, taking into account cultural specificity and contemporary educational requirements related to PISA competencies.

A significant contribution is also the demonstration of the mediating role of emotional intelligence between learning styles and critical thinking, which enriches existing models of cognitive and socio-emotional development in adolescence.

Last but not least, the study expands the theoretical framework by integrating approaches from pedagogy, psychology, and cognitive sciences, which is consistent with contemporary interdisciplinary trends in educational research.

From a practical perspective, the results of the study have the potential to be used in the development and implementation of educational strategies aimed at developing emotional intelligence and critical thinking in a school environment. The data obtained can assist teachers and pedagogical specialists in adapting teaching methods to students' individual learning styles, which contributes to increasing the motivation and effectiveness of the learning process.

The practical significance of the topic is also manifested in the possibility that the results can be used by psychologists, school counselors, and parents to better understand the emotional and cognitive characteristics of adolescents. This creates the prerequisites for building a supportive educational environment that encourages self-reflection, resilience in coping with difficulties, and constructive conflict resolution.

5. Notes, Questions, Recommendations

I have no critical remarks on the essential aspects of the main theses and their proof in the dissertation.

6. Conclusion

On the basis of the above analysis of Anita Krancheva dissertation: „Emotional intelligence, learning styles, and logical thinking in students aged 14 to 17“, I give my positive assessment of the work and propose that the esteemed Scientific Jury award the PhD in scientific area of activity 3.2. Psychology /Pedagogical and Developmental psychology/, and I will vote for it.

05/02/2024

Veliko Tarnovo

Signature:

(Assoc. Prof. PhD Ivan Stoyanov)